

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Prop. 73 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i tobakksskadeloven (tekniske endringer i avgiftssystemet mv.)

*Tilråding fra Helse- og omsorgsdepartementet 1. april 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Departementet foreslår i denne proposisjonen en teknisk endring i tobakksskadeloven (tsl.) § 15 knyttet til avgiftssystemet for importører og grossister av tobakkssvarer. Endringen har både til hensikt å forenkle innkrevingen av tobakksavgifter for Helsedirektoratet og å forenkle innbetalingen for aktørene.

I tillegg inneholder proposisjonen forslag til noen feilrettelser i tsl. §§ 17, 35 og 38.

2 Høring av endringer i tobakksskadeloven

Forslaget om endringer i avgiftssystemet i tobakksskadeloven ble sendt på høring 22. juni 2021, sammen med flere andre forslag til lovendringer. Høringsfristen var 22. september 2021. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Sametinget

Fylkeskommunene

Kommunene

Longyearbyen lokalstyre

Statsforvalterne

Arbeidstilsynet

Barneombudet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Datatilsynet

Domstolsadministrasjonen

Folkehelseinstituttet

Forbrukerrådet

Forbrukertilsynet

Helsedirektoratet

Jernbanedirektoratet

Konkurransetilsynet

Kreftregisteret

Miljødirektoratet

Politidirektoratet

Regelrådet

Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten

Riksrevisjonen

Sivilombudsmannen

Skatteetaten

Statens arbeidsmiljøinstitutt STAMI

Statens helsetilsyn

Statens legemiddelverk

Tolletaten

Actis

Airport Retail Norway AS

Apotekforeningen

Asker og Bærum Boligbyggelag
 Augusto International
 BANE NOR
 Boligmentoren
 British American Tobacco Norway AS
 Conrad Langgaard AS
 Dagligvareleverandørens Forening
 Den norske jordmorforening
 Den norske legeförening
 Den norske tannlegeforening
 Det Norske Cigarselskap
 E-Sigarettdriftens Bransjeorganisasjon
 Flytoget
 Forskningsstiftelsen FAFO
 Habanos Nordic AB
 Havanna Magasinet AS
 House of Oliver Twist A/S
 Hovedorganisasjonen Virke
 Huseiernes Landsforbund
 Husleietvistutvalget
 Imperial Tobacco Norway AS
 Institutt for samfunnsforskning (ISF)
 Juvente
 Kollektivtrafikkforeningen
 KS
 Kreftforeningen
 Landets politidistrikt
 Landets universiteter
 Landsforeningen for hjerte- og lungesyke
 Landsgruppen av helsesøstre NSF
 Landslaget Mot Tobakksskadene
 LO
 Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
 Legemiddelindustriforeningen (LMI)
 Leieboerforeningen
 McBaren Tobacco Co. AS
 M Sørensen AS
 Nasjonalforeningen for folkehelsen
 NHO Mat og Drikke
 Nordic Cigars AS
 Nordisk Snus AS
 Norges Astma- og allergiforbund
 Norges Kvinne- og Familieforbund
 Norske Boligbyggelags Landsforbund SA (NBBL)
 Norsk Dampselskap
 Norsk Sykepleierforbund
 Norsk tannpleierforening
 Norske Kvinners Sanitetsforening
 Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
 Philip Morris Norway AS
 Røykfritt Miljø Norge
 Sigarcom AS
 Sol Cigar CO AS

Swedish Match Norge AS
 Tobakkindustriens felleskontor
 Travel Retail Norway AS
 Velferdsforskningsinstituttet NOVA

3 Endring i avgiftssystemet for importører mv.

3.1 Gjeldende rett

Tobakksskadeloven hjemler i § 7 og § 15 tre ulike avgifter som Helsedirektoratet kan kreve inn fra importører og grossister av tobakksvarer mv. Lovens § 7 tredje ledd hjemler en årlig tilsynsavgift fra grossister av tobakksvarer og -surrogater samt fra noen få salgssteder som direktoratet fører tilsyn med (på flyplasser, tog og skip). Lovens § 7 fjerde ledd hjemler en årlig registeravgift fra de samme grossistene. Videre hjemler tsl. § 15 annet ledd en årlig sektoravgift fra bevilingshavere for innførsel, utførsel og produksjon av tobakksvarer og utstyr for tobakksproduksjon. Det er gitt utfyllende bestemmelser om disse avgiftene i forskrift 21. september 2017 nr. 1446 om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv.

Tilsynsavgiften og registeravgiften utgjør i dag en samlet inntekt for Helsedirektoratet på om lag 3 mill. kroner per år. Begge disse avgiftene retter seg hovedsakelig mot grossister for tobakksvarer og -surrogater. Sektoravgiften utgjør samlet 15 mill. kroner per år, men forventes å reduseres når ordningene den skal dekke fullt ut er etablert og trådt i kraft. Denne avgiften retter seg mot importører, eksportører og produsenter. Departementet forventer at det primært er importørene som vil stå for denne avgiften, da vi i dag har svært liten eksport og produksjon av tobakksvarer i Norge.

3.2 Høringsforslaget

Tilnærmet alle importører er også grossister. Det betyr at de samme aktørene må betale inn flere ulike avgifter til Helsedirektoratet. Departementet har fått innspill fra bransjen om at dette oppleves tungvint. I høringsnotatet foreslo departementet derfor forskriftsendringer som innebærer at de tre avgiftene innlemmes i en forskriftsbestemmelse hjemlet i én bestemmelse i tobakksskadeloven. Tobakksskadeloven § 7 tredje og fjerde ledd, som hjemler tilsynsavgiften og registeravgiften, ble foreslått endret, slik at disse hjemmelsgrunnlagene flyttes over i et nytt siste

punktum i tsl. § 15 annet ledd, som hjemler sektoravgiften.

Det ble lagt til grunn at endringen ikke vil medføre noen forandring i avgiftenes totale størrelse, men vil forenkle innkrevingen for Helsedirektoratet og innbetalingen for aktørene. Endringen vil innebære at deler av avgiftstrykket flyttes opp et ledd i forsyningskjeden.

3.3 Høringsinstansenes syn

I høringsrunden kom det kun innspill fra tre høringsinstanser til dette forslaget; *Finansdepartementet*, *Skattedirektoratet* og *Helsedirektoratet*. Alle de tre instansene støttet høringsforslaget.

Helsedirektoratet uttalte at forslaget om endring av avgiftssystemet vil forenkle både innkrevingen for direktoratet og innbetalingen for aktørene.

Finansdepartementet og *Skattedirektoratet* ga i sine høringssvar uttrykk for at det vil effektivisere innkrevingen av avgifter i tobakksskadeloven dersom avgiftene danner tvangsgrunnlag for utlegg. Skatteetaten har en samarbeidsavtale med Helsedirektoratet om blant annet innkreving av tilsynsavgift for grossister og for salgssteder. Disse avgiftene utgjør altså i dag ikke tvangsgrunnlag for utlegg og Skatteetaten kan dermed ikke tvangsinnkreve avgiftene, men sender begjæring om utlegg til alminnelig namsmann for å få avgiftene tvangsinnkrevd.

Videre bemerket *Finansdepartementet* og *Skattedirektoratet* at Skatteetaten kan forestå innkrevingsoppdrag knyttet til sektoravgiften.

3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet vurderer at den foreslåtte endringen i avgiftssystemet for importører og grossister av tobakksvarer kun utgjør en teknisk endring som vil forenkle avgiftssystemet både for aktørene i bransjen og for Helsedirektoratet. Endringsforslaget vil ikke medføre noen endring av avgiftenes totale størrelse, men vil innebære at deler av avgiftstrykket flyttes opp et ledd i forsyningskjeden. De få høringsinstansene som uttalte seg om forslaget støtter det, og departementet fastholder derfor forslaget om å innlemme registrerings- og tilsynsavgiften i tsl. § 7 i sektoravgiften i tsl. § 15.

Når det gjelder *Finansdepartementets* og *Skattedirektoratets* innspill om at avgiftene bør utgjøre tvangsgrunnlag for utlegg, foreslår departementet at dette følges opp gjennom et nytt

tredje ledd i tsl. § 15. Denne endringen vil effektivisere innkreving av avgiftene.

4 Enkelte tekniske rettelser

De siste årene er det vedtatt mange parallelle endringer i tobakksskadeloven, og flere av disse har ikke blitt satt i kraft i påvente av innlemmelse i EØS-avtalen av tobakksdirektiv 2014/40/EU. Dette har ført til enkelte inkurier og manglende sammenheng i loven. Departementet foreslår nedenfor rettelser av noen inkurier, og vil på sikt foreta en mer helhetlig gjennomgang av tobakksskadelovens systematikk.

Begrepet «røykeutstyr» i tobakksskadeloven har tidligere blitt endret til «tobakksutstyr». Begrepet «røykeutstyr» henger imidlertid igjen i tsl. § 17 første og annet ledd, selv om det er endret til «tobakksutstyr» i bestemmelsens tredje ledd. Departementet foreslår derfor at begrepet «røykeutstyr» endres til «tobakksutstyr» også i § 17 første og annet ledd.

Helsedirektoratets tilsynsansvar i tsl. § 35 omfatter ved en inkurie ikke § 17 om aldersgrenser og § 18 om forbud mot selvbetjening. Dette må derfor rettes opp. Helsedirektoratet har i dag ansvar for tilsyn med salg av tobakksvarer mv. til forbruker på flyplasser, tog og skip, jf. forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv. § 25, jf. tsl. § 35 siste ledd. Videre vil Helsedirektoratet få ansvar for tilsyn med registreringsordningen for fjernsalg av tobakksvarer mv. når tsl. § 21 a trer i kraft. Departementet foreslår derfor at tsl. §§ 17 og 18 inntas i tsl. § 35 første ledd om Helsedirektoratets tilsynsansvar.

Departementet foreslår til slutt å rette en inkurie i tobakksskadeloven § 38. Sjette og syvende ledd i bestemmelsen er nærmest identiske. Dette skyldes en feil henvisning i lov 22. juni 2018 nr. 77 om endringer i tobakksskadeloven (ulovlig handel med tobakksvarer mv.). Departementet foreslår derfor at sjette ledd oppheves og at nåværende syvende ledd blir nytt sjette ledd.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Den tekniske endringen som foreslås i tsl. § 15 annet ledd utgjør kun en forenkling av avgiftssystemet for importører og grossister av tobakksvarer og vil ikke innebære økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Det samme gjelder den foreslåtte endringen i tsl. § 15 tredje ledd, om å fastsette at tobakksavgiftene er tvangsgrunnlag for utlegg.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 7

Tredje og fjerde ledd oppheves, og innlemmes i tsl. § 15. Dette betyr at tilsynsavgiften for grossister og salgssteder Helsedirektoratet fører tilsyn med etter tsl. § 35, innlemmes i sektoravgiften etter tsl. § 15. Det samme gjelder den årlige registeravgiften for grossister.

Til § 15

Tobakksskadeloven § 15 *annet ledd* tilføyes et *nytt siste punktum* som hjemler at sektoravgiften også skal dekke Helsedirektoratets utgifter til tilsyn med grossister etter § 35 første ledd og salgssteder etter § 35 syvende ledd, samt deres kostnader til drift og forvaltning av et register over grossister og salgssteder. Dette som erstatning for dagens tilsynsavgift og registeravgift hjemlet i tsl. § 7 tredje og fjerde ledd.

Nytt *tredje ledd* fastslår at gebyr og avgifter i medhold av tsl. § 15 er tvangsgrunnlag for utlegg.

Til § 17

Begrepet «røykeutstyr» i § 17 *første og annet ledd* endres til «tobakksutstyr» i tråd med øvrig terminologi i loven.

Til § 35

Det presiseres at Helsedirektoratets tilsynsansvar etter § 35 første ledd også omfatter tilsyn med § 17 om aldersgrenser og § 18 om forbud mot selvbetjening.

Til § 38

Nåværende *sjetten ledd* oppheves, for å rette en inkuriefeil fra en tidligere lovendring.

Helse- og omsorgsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i tobakksskadeloven (tekniske endringer i avgiftssystemet mv.).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i tobakksskadeloven (tekniske endringer i avgiftssystemet mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i tobakksskadeloven (tekniske endringer i avgiftssystemet mv.)

I

I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven) gjøres følgende endringer:

§ 7 tredje og fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt tredje ledd.

§ 15 annet og tredje ledd skal lyde:

Bevillingshavere skal betale en årlig avgift for å dekke kostnadene til utvikling og drift av bevillingsregisteret, bevillingsordningen, sporings-systemet og sikkerhetsmerkingen samt tilsynsoppgaver i medhold av bestemmelsene i kapittel 3 og 3A. *Sektoravgiften skal også dekke Helsedirektoratets kostnader med tilsyn med grossister og salgssteder etter § 35 og drift og forvaltning av register over grossister og salgssteder, jf. § 35 a.*

Gebyr og avgifter i medhold av denne bestemmelsen er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 15 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 17 første og annet ledd skal lyde:

Det er forbudt å selge eller overlate tobakksvarer, *tobakksutstyr*, tobakkssurrogater eller

tobakksimitasjoner til personer under 18 år. Er det tvil om kjøperens alder, kan salg bare finne sted dersom kjøperen dokumenterer å ha fylt 18 år.

Salg av tobakksvarer til forbruker kan bare foretas av personer over 18 år. Det samme gjelder salg av tobakksimitasjoner, tobakkssurrogater og *tobakksutstyr*. Dette gjelder likevel ikke hvis en person over 18 år har daglig tilsyn med salget.

§ 35 første ledd skal lyde:

Helsedirektoratet fører tilsyn med at §§ 6, 8, 11, 12, *14 til* 24, 30 til 34, 34 c, 34 d, 36 b og 36 c og forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene, overholdes. Direktoratet fører tilsyn med kravene i §§ 30 a og 32 når det gjelder tobakksvarer og urtebaserte røykeprodukter.

§ 38 sjettede ledd oppheves. Nåværende syvende ledd blir nytt sjettede ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
